

Ecouri muzicale și literare în romanul Ioanei Pârvulescu, *Aurul pisicii*

Ioana Lăcrimioara PELEA

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România

ioanapelea44@gmail.com

Abstract: Ioana Pârvulescu's novel *Aurul pisicii* delves into themes as love, time, and transformation, offering a profound meditation on ephemerality and the ways in which temporal currents shape human destiny. The romance between Monica and Sebastian transcends mere plot, becoming a layered exploration of how intense feelings and the passage of years forge identity. Here, time itself is an active character: chronology bends and fractures, blending stark realism with flashes of fantasy. This postmodern framework—marked by sudden narrative ruptures and stylistic innovation—echoes the characters' inner upheavals. Crucially, Pârvulescu sprinkles musical, literary, and mythic allusions throughout the text, each reference acting as a prism that refracts deeper significance. A single lyric can unlock buried memories of first desire; a nod to Goethe or Kafka reorients our understanding of self and other; ancient myths of metamorphosis remind us that true change is not merely physical but a shift in perception. These intertextual gestures do more than adorn the story: they translate a universal feeling, inviting readers of any background to find their own reflections in Monica's journey. In *Aurul pisicii*, love, identity, and the vast architecture of time interlace—and through borrowed images and echoes, Pârvulescu transforms the personal into the collective, allowing the novel to resonate as a shared human experience.

Keywords: *Ioana Pârvulescu, postmodernism, allusions, time, intertextual.*

Referințele literare și citatele din alte opere artistice constituie o modalitate tehnică des utilizată de scriitorii postmoderniști, modalitate care aprofundează semnificațiile unui concept și care, totodată, apropie cititorul către o sensibilitate universală. Întâlnirea într-o operă literară cu un citat, un autor cunoscut sau o referință artistică, ne poate apropia mult mai mult de text, contopindu-ne astfel în profunzimea acestuia și pătrunzând într-o dimensiune care depășește limitele textuale. Aceste două idei, de referință ca mod de a îngloba o sensibilitate umană fundamentală și ca mod de aprofundare a unei teme, sunt ilustrate în cel mai recent roman al autoarei Ioana Pârvulescu, *Aurul pisicii*.

În contextul literar actual Ioana Pârvulescu este una dintre cele mai apreciate autoare și eseiste din literatura română contemporană. Născută pe 10 februarie 1960 la București, ea a devenit cunoscută atât pentru proza sa narativă, cât și pentru articolele și studiile de specialitate. Ioana Pârvulescu a absolvit Facultatea de Litere din București, și este, de asemenea, profesoară de literatură comparată și critic literar. Operele sale literare au fost de-a lungul

timpului, premiate și recunoscute pentru inovațiile acestora la nivel structural și stilistic. Una dintre trăsăturile definitorii ale scrisului Ioanei Pârvulescu reprezintă îmbinarea realității cu fantezia într-un mod captivant. Printre cele mai cunoscute lucrări ale sale se numără romanele *Viitorul începe luni* și *Inocenții*. Ioana Pârvulescu este un autor care îmbină cu măiestrie istoria cu ficțiunea, explorând teme adânci legate de identitate, iubire, dar și despre legătura omului cu trecutul său.

În 2024, Ioana Pârvulescu revine în atenția publicului cu romanul *Aurul pisicii*, o lucrare care promite să capteze imaginația cititorilor printr-o poveste captivantă și un stil narativ rafinat. Această nouă carte este un pas important în evoluția literară a Ioanei Pârvulescu și un exemplu clar al talentului său de a construi lumi literare complexe și fascinante.

Romanul *Aurul pisicii* de Ioana Pârvulescu este o lucrare complexă, care provoacă cititorul să reflecteze asupra evoluției umane, a iubirii și a semnificației timpului. Una dintre temele fundamentale pe care autoarea le va explora este legătura profundă dintre iubire și timpul ce influențează o multitudine de aspecte din viața personajelor. Timpul, văzut ca un personaj activ, joacă un rol esențial în evoluția relației dintre Monica și Sebastian, dar și în transformările prin care trec aceștia ca indivizi. În primul rând, *Aurul pisicii* nu este doar o poveste de iubire, ci o meditație asupra efemerității și a modului în care timpul influențează destinul uman. Pe măsură ce iubirea dintre cei doi protagoniști crește și se adâncește, timpul se distorsionează: trecerea anilor nu este marcată doar de evenimentele din viața lor, ci și de intensitatea trăirilor și schimbările aduse de trecerea vremii. În acest sens, romanul nu urmărește doar cronologia unei relații, ci pune accentul pe modul în care timpul modelează esența iubirii, făcând-o să capete o valoare simbolică aparte. Un alt aspect semnificativ este îmbinarea realismului cu elemente de fantezie, tehnică deja caracteristică operei Ioanei Pârvulescu. Romanul este marcat de o atmosferă nostalgică, care amplifică sentimentul de efemeritate, dar și de o incursiune în domeniul fantasticului, datorită metamorfozelor și simbolurilor recurente. Pătrunderea în realitățile interioare ale personajelor este realizată printr-o descriere atentă a detaliilor cotidiene, dar și printr-o abordare metaforică a relației dintre om și obiectele care îl înconjoară. Astfel, nu este surprinzător că *Aurul pisicii* se construiește pe o tematică centrală, legată de iubire, dar și de întrebarea cum poate fi percepută realitatea subiectivă în contextul schimbărilor imposibile de controlat. Un alt punct esențial pe care Pârvulescu îl explorează în roman este relația om-animal, o dimensiune simbolică a iubirii și înțelegerii reciproce. Pisica, ca simbol al unui regn animal care coexistă cu omul, capătă un sens aparte în această lucrare, devenind un punct de reflexie asupra trăirilor interioare ale personajului principal, dar și o oglindă a legăturii sale cu cei din jur. Această legătură cu animalele, mai ales în cadrul unui cabinet veterinar, este folosită pentru a sublinia conexiunea profundă dintre sufletul uman și cele mai simple forme de viață. Din punct de vedere structural, romanul *Aurul pisicii* aduce o schimbare semnificativă față de alte lucrări ale autoarei, fiind un exemplu al postmodernismului literar. Pârvulescu jonglează cu mai multe registre, trecând de la lirismul poeziei și până la referințele literare și muzicale, într-un mod subtil, dar inconfundabil. De asemenea,

schimbarea stilului narativ și a structurii textului, cu o ruptură a logicii în mijlocul romanului, subliniază o dorință a autoarei de a experimenta noi forme de narare, de a explora multiplele fațete ale unui subiect aparent simplu – iubirea – prin prisma unor tehnici inovative.

Prin urmare, *Aurul pisicii* nu este doar o poveste despre iubire și timp, ci o operă în care Ioana Pârvulescu reînvie simboluri, explorează dimensiuni metafizice ale existenței și conturează o viziune profund umană asupra trăirilor autentice. Această complexitate a romanului va fi analizată mai departe, iar argumentele vor demonstra cum fiecare referință culturală, din domenii diferite, precum literatura sau muzica, contribuie la aprofundarea sensului unei povești ce are la bază, în mod esențial, transformarea interioară a personajelor.

De cele mai multe ori, romanul *Aurul pisicii* este descris drept fiind „cel mai vechi, dar și cel mai nou roman al Ioanei Pârvulescu”. Această afirmație este rezultatul faptului că romanul a fost scris înainte de Revoluție, a fost modificat ulterior de autoare și apoi a fost publicat în vara anului 2024. În numeroase interviuri, Ioana Pârvulescu prezintă povestea din spatele genezei acestui roman. Zeci de ani după terminarea romanului, autoarea l-a recitat și nu a fost mulțumită de conținutul acestuia. Inițial, opera era una de factură experimentală, mai textualistă (autorii textualiști scriu opere cu un accentuat caracter autoreferențial), fiind prezentate la persoana I impresiile obiectelor care îi înconjurau pe îndrăgostiți. Această prezență activă a obiectelor este încă existentă, dar nu mai este atât de directă. Se pot remarca printre obiectele cheie, în jurul cărora are loc povestea de iubire: canapeaua verde, liftul, inelul sau colierul. Cartea a suferit modificări majore, rămânând din textul original al romanului doar titlul, motto-urile, numele eroului masculin și numele pisoiului. Totodată, revenind la vechiul roman, autoarea nu se mai identifica în ceea ce scrisese, întrucât perspectiva vieții și viziunea ei despre existență s-au modificat drastic.

Miza scrisului romanului: atingerea unei simplități care să esențializeze substanța romanului. Ce urmărește Ioana Pârvulescu este să „traducă trăirea”, adică să redea o realitate în scris în mod cât mai veridic. Un alt obiectiv al scriitoarei este de a transforma liricul în epic. De aceea, acesta asociază romanul *Aurul pisicii*, cu poezia de deschidere a volumului „Cum continuă povestea”, intitulată *Eros*. Mai mult decât atât, în același volum de poezie există numeroase poeme referitoare la umbră, iar în roman se remarcă prezența motivului umbrei, chiar din incipit. „Nu suntem decât umbră și ceață. Umbră și negură. Era o după-amiază târzie de septembrie când mi-am descoperit umbra despre care îmi vorbea cântecul” (Pârvulescu 2024: 11) – sunt primele propoziții ale romanului. Aș dori să fac o paranteză de la ideea inițială, pentru a reliefa cât de sugestiv, aceste prime fraze, prezintă ideile centrale din roman. Avem pe de o parte, ideea de efemeritate, corelată clar cu existența timpului care este factorul ce pune în mișcare evenimentialul. Pe de altă parte, deja sunt prezente acele trimiteri muzicale, care vor fi presărate pe tot parcursul romanului și asociate cu experiențele protagonistei.

Mircea Cărtărescu, în timpul lansării volumului *Aurul pisicii*, asociază acestui roman numele a doi autori, piloni ai literaturii universale. Pe de o parte, Goethe, autor citat direct în roman și corelat cu unul dintre personajele acestuia. Opera lui Goethe a influențat în mod profund literatura europeană, în special în

cadrul mișcărilor romantice și moderne. Scrierile sale au contribuit la dezvoltarea lirismului german și la promovarea unei viziuni mai profunde asupra naturii umane. Pe de altă parte, Franz Kafka, mai ales în a doua parte a romanului, când întregul evenimential se schimbă drastic printr-o metamorfoză. Kafka a explorat teme legate de identitate și autoalienare în operele sale, care au influențat literatura modernă. Personajele sale sunt cunoscute pentru faptul că se confruntă cu dileme legate de propria lor identitate, fiind adesea confuze sau acestea sunt tulburate conflicte interne. Despre celebra cunoscută metamorfoză a lui Gregor Samsa din romanul lui Kafka vorbește și Ioana Pârvulescu, accentuând faptul că adevărata metamorfoză din operă nu se petrece atunci când protagonistul se transformă în insectă, ci atunci când are loc o schimbare în interiorul fiecărui cititor, când Kafka le dezvăluie ce înseamnă literatura adevărată. În urma metamorfozei sale într-o copilă, protagonistă enumeră impresiile ei despre transformare și metamorfoza oamenilor:

În copilărie, în cea adevărată, vreau să spun, citisem despre oameni transformați în stană de piatră, despre bărbați ascunși într-o piele de porc, haha, despre femei tinere prefăcute în dafin dau în plopi, sau în babe, doar ca să nu fie iubite de viteji careucid balauri, sau despre prinți cu înfățișare de broscoi, sau despre Meduza care te transformă în piatră, sau despre surori care s-au strâns de durere și, după moarte, s-au reaprins pe cer în chip de constelație. (Pârvulescu 2024)

Ce evidențiază acest fragment constituie faptul că ideea de transformare nu este un concept nou. Mai mult decât atât, este utilizat în diverse mituri, basme, povești, din diverse culturi și sfere literare. Totuși, Ioana Pârvulescu actualizează acest motiv literar la sensibilitatea contemporană, iar metamorfoza protagonistei într-o copilă devine pretextul meditației noastre asupra semnificației timpului. Se relevă astfel diversitatea referințelor artistice, pe de o parte există citări directe ale autorilor, sau există o trimitere subtilă la opera lor și ideile pe care aceasta se centrează.

Titlul romanului face referire pe de o parte la pirita, un mineral cunoscut și sub denumirea de „aurul pisicii”. Al doilea termen din structura titlului face trimitere la și la regnul animal, mai exact la varietate de viețuitoare, care mai de care mai simpatice și care sunt alăturate stăpânilor bipezi.

Pentru cei care au citit în trecut ale romane scrise de Ioana Pârvulescu, trăsăturile scrisului ei sunt clar următoarele: o predilecție către sistematizarea și detalierea noțiunilor preexistente de literatură (așa cum se poate observa în romanele *Alfabetul doamnelor*, *În intimitatea secolului 19*), surprinderea vieții într-o manieră pragmatică, menită să stârnească un sentiment de nostalgie, nu către un timp trăit, dar către un timp valorificat și protejat de autoare (așa cum se poate observa în romane precum *Inocenții*). În ansamblul operei sale, autoarea se remarcă printr-o predilecție pentru sistematizarea și detalierea elementelor culturale și literare preexistente, printr-o construcție narativă echilibrată și printr-o perspectivă nostalgică asupra trecutului. Totuși, în acest nou roman, trăsăturile postmodernismului devin mai pregnante, fiind evidențiate prin fragmentarismul structural, intertextualitatea, autoreferențialitatea și pluralitatea perspectivelor, care relativizează adevărul narativ și provoacă cititorul la o lectură reflexivă. Aceste elemente nu contrazic însă spiritul operei anterioare, ci îl

nuanțează, păstrând preocuparea constantă pentru memorie, identitate și valorificarea timpului trecut. Prin urmare, romanul nu reprezintă o excepție de fond, ci mai curând una de structură, marcând o continuitate tematică însoțită de o rafinare a mijloacelor estetice în direcția postmodernismului.

În mod constant în roman se fac trimiteri la alte arte, fie trimiteri la muzică, fie la literatură. Personajul principal al romanului se declară încă din incipit ca fiind adepta ascultării muzicii pop. Experiențele personale ale protagonistei sunt asociate pe parcursul operei cu versuri din acest gen muzical, acestea au menirea de a amplifica trăirile acesteia, creând totodată un liant între experiența ei de viață subiectivă și o sensibilitate generală, cu care se poate identifica orice persoană. Protagonista pare să își oglindească trăirea personală în muzica pe care o ascultă, așa cum reiese din afirmația ei din primele pagini ale romanului „Părerea despre viață mi-am făcut-o din cântece. De câte ori puteam, căutam versurile, uneori le transcriam chiar ei, iar mai târziu pe YouTube, alegeam versiunea cu lyrics. Din fericire, cântecele, dacă le ascuți cum trebuie, îți deschid și ochii” (Pârvulescu 2024: 12). Astfel, muzica devine oglinda sensibilității umane fundamentale, oglindă în care iubirea se reflectă și se amplifică. Fiecare piesă pe care o alege protagonistă nu e doar o simplă alegere estetică, ci un cod care decodează nuanțele sentimentelor sale: melancolie în tonalitatea minoră, euforie în crescendo-urile neașteptate, speranță în versurile care păreau scrise special pentru sufletul ei. Muzica funcționează ca un limbaj ancestral, un mod primitiv și totodată sofisticat de comunicare cu sine și cu ceilalți, sugerând că iubirea, în esența ei, nu poate fi separată de această dimensiune sonoră. Dar muzica nu doar însoțește acțiunea: ea definitivizează nucleul tematic al romanului. Iubirea nu apare ca un simplu context pentru desfășurarea personajelor, ci ca un cosmos interior, explorat prin note și acorduri. Fiecare melodie este o cheie care deschide uși către amintiri, dorințe ascunse și dureri nevindecate. Protagonista își conturează propria definiție a iubirii prin refracțiile muzicale: iubirea ca promisiune nerostită, ca neliniște dulce-amăruie, ca reflex în ochii celuilalt. Referințele muzicale nu sunt inserate întâmplător în text, ci alcătuiesc un sistem care leagă capitole, stări și personaje. Acest procedeu transfigurează lectura: cititorul nu mai urmărește doar un fir narativ liniar, ci trăiește un concert al emoțiilor, în care fiecare schimbare de ritm corespunde unei revelații sufletești. Acest mod de comunicare muzicală amplifică ideea că iubirea nu este doar emoție, ci un act de traducere a realității interioare către celălalt. În momentele de disensiune, melodia preferată devine un punct de reclinare: acordurile vibrează ca un balsam, alinând resentimentele și readucând empatia. Protagonista realizează astfel că iubirea autentică se hrănește din capacitatea de a asculta și de a asculta cu atenție – fie versurile, fie sufletul celuilalt. Mai mult, romanul ilustrează cum muzica poate acționa ca un terapeut interior. În perioadele de singurătate, când dorul de iubire devine copleșitor, protagonistă recurge la balade lente, în care fiecare notă pare să îi mângâie durerea. Aceste clipe de introspecție muzicală sunt cele în care ea conștientizează că iubirea de sine precede orice altă formă de iubire. Prin muzică, învață să se iubească, să își accepte imperfecțiunile și să își regăsească echilibrul. Astfel, referințele muzicale devin nu doar un accesoriu stilistic, ci un instrument de construcție tematică și psihologică. Muzica capătă

statutul de personaj invizibil, care influențează deciziile, filtrează percepțiile și insuflă forța de a merge mai departe. Iubirea, sub lumina acestui curent sonor, se dezvăluie nu doar ca sentiment, ci ca fenomen complex, care implică memorie, limbaj, corp și spirit. Referințele muzicale nu sunt asociate doar acestui personaj, chiar și Sebastian este un entuziast al muzicii clasice (considerând că muzica a încetat să existe atunci când Mozart a murit). Tot prin acest personaj sunt facilitate trimiteri către sfera literară, prim modul în care acesta își exprimă în mod direct predilecția lui către a citi Goethe.

Romanul are o complexitate accentuată, fiind alcătuit din o multitudine de dimensiuni textuale, catalizate de tema centrală, iubirea. Inițial, se ilustrează dimensiunea realismului operei. Fiecare pagină, fiecare frază din prima jumătate a cărții surprinde în mod autentic viața, prin detalii vii, descrieri pătrunzătoare sau experiențe de viață. Mircea Cărtărescu este cel care a subliniat ideea existenței unei dimensiuni intelectuale, accentuate de personajul Sebastian. Protagonista analizează în profunzime evoluția gusturilor sale muzicale și evidențiază influența decisivă a lui Sebastian în acest proces. Ea remarcă că, deși mătușa ei i-a oferit, atât lui Cezar cât și ei, o educație muzicală tradițională axată pe repertoriul clasic, interesul ei pentru operă era inițial redus. Totuși, prin intermediul lui Sebastian, la vârsta de 30 de ani a descoperit, începând cu Mozart, o latură profundă și captivantă a operei, care i-a redeschis orizonturile artistice. Această transformare nu s-a limitat doar la aprecierea unei noi forme muzicale, ci a generat și un obicei aparte: după fiecare spectacol, obiceiul de a prelua numele personajelor a devenit o metodă simbolică de a-și integra experiența artistică în identitatea sa. O altă dimensiune semnificativă în operă este cea biologică, prin ilustrarea a ce se petrece într-un cabinet veterinar. În roman, viața oamenilor se contopește cu cea a animalelor, atât la un nivel pragmatic, cât și la unul metaforic. Naratoarea din roman face remarci în mod constant referitoare la animăluțele de companie și integrarea lor în spațiile oamenilor: „Copiii îi pun în umbră pe adulți, iar animalele îi pun în umbră pe toți, fură toate privirile și binedispus lumea” (Pârvulescu 2024: 173) sau „ca medic de pisici și de câini, mă interesa prea puțin sinceritatea sau falsitatea pacientului meu, așa cum doctorii de oameni vindecă, pe cât posibil orice trup” (Pârvulescu 2024: 175). Autoarea ajunge chiar să asocieze iubirea cu un animal.

Așa cum am menționat anterior, evenimentialul romanului nu este generat de un conflict puternic, dar ce determină înaintarea acțiunii este trecerea timpului. Timpul în opera *Aurul pisicii* devine un personaj. Povestea de iubire este narată cronologic, marcându-se cum timpul i-a schimbat pe cei doi îndrăgostiți. Inițial, despre iubire se vorbește în mod idilic, ca într-un roman romantic: „Povestea noastră a început odată cu noul mileniu. Ne-am cunoscut într-o zi cețoasă de martie. Voiam să dau de el și am dat, în schimb, peste un lungan, cum i-am zis în gând, disprețuindu-l fără vreun motiv întemeiat” (Pârvulescu 2024: 14). Firul acțiunii continuă apoi cu detalii despre cei 20 de ani de iubire: „În prima noastră vară împreună am rămas în București” (Pârvulescu 2024: 56), „De ziua lui, așadar, am fost la un restaurant elegant, unul cu fețe de masă albe, apretate, cu puțini oameni, și care nu ne-a priit, fiindcă amândoi preferam cârciumile aglomerate” (Pârvulescu 2024: 66). Pornind de la iubirea idilică de la început, continuând cu impasurile provocate

de certuri și ulterioare împăcări, povestea se întinde pe parcursul a 20 de ani. La un nivel care depășește textul propriu-zis, despre timp este vorba și în geneza romanului, întrucât acesta a fost publicat după câteva decenii. Totodată, este evidentă și preferința autoarei pentru tematica aceasta a dilatării sau a conservării timpului. Predilecția Ioanei Pârvulescu de a utiliza tema timpului, fie ea centrală sau marginală, poate fi remarcată începând cu primul ei roman. Într-un interviu autoarea subliniază faptul că oricine poate intra într-o relație fantastică față de timp. Astfel, orice concept asociat ideii de timp are conotații fantastice. A doua jumătate a romanului accentuează un paralelism între copilărie și bătrânețe.

Relația celor doi protagoniști nu este una idilică, marcată doar de sentimentele și experiențele înălțătoare asociate cu dragostea, ci aceștia trec și prin momente tensionate, provocate de gelozii, certuri sau chiar pierderea unui copil. Nu multe pagini din roman descriu experiența sarcinii protagonistei și cele câteva zile când fetița a trăit, dar constant apoi pe parcursul operei continuitatea narativă este întreruptă de adresările directe către aceasta. Monica ajunge să îi spună povestea vieții ei, fetiței, sau și-ar fi dorit să i-o spună. „Așa tată ai avut, Sonia!”, „Corpul nostru, Sonia, e un ceas între ceasuri”, „Nu știi unde ești acum, fetița mamei” sunt câteva dintre modurile în care se adresează Monica fiicei ei. Fie explicându-i trecutul, fie oferindu-i sfaturi, se justifică astfel dimensiunea meditativă și sapiențială a romanului, care devine o mărturie nu pentru copilul care ar fi trebuit să fie, ci pentru Monica însăși.

Aurul pisicii se dovedește a fi o artă-reflecție asupra capacității literaturii postmoderne de a îmbina, prin citate și trimiteri intertextuale, zone aparent disparate ale culturii – de la melancolia unui vers pop, la solemnitatea unui pasaj kafkian sau goethian – întru relevarea adâncimilor sufletești ale personajelor. Prin aceste mecanisme tehnice, Ioana Pârvulescu nu doar stimulează empatia cititorului, ci decantează esența iubirii: un fenomen simultan fragil și transformator, marcat de trecerea timpului, de dialogul cu memoria și de comuniunea cu celălalt. Fie că transcrie manual un refren, fie că evocă umbrele copilăriei, scriitoarea convertește fiecare referință într-un reper afectiv, astfel încât romanul devine un „concert al emoțiilor” în care iubirea nu rămâne un simplu sentiment, ci un limbaj complex, capabil să ne definească identitatea. *Aurul pisicii* confirmă, astfel, talentul Ioanei Pârvulescu de a crea o narațiune polifonică, unde literatura, muzica și simbolurile devin un tot unitar, deschizându-ne ochii spre realități interioare pe care, altminteri, le-am ignora.

BIBLIOGRAFIE

- Cărtărescu 2024: Mircea Cărtărescu, *Lansarea volumului „Aurul pisicii” de Ioana Pârvulescu*, interviu din 1 iunie, disponibil online: <https://www.youtube.com/watch?v=poBowOgPjCg&t=1470s>.
- Chevalier & Gheerbrant 2009: Jean Chevalier & Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, ediția a II-a, Iași, Editura Polirom.
- Pârvulescu 2024: Ioana Pârvulescu, *Aurul pisicii*, București, Editura Humanitas.
- Ruști 2009: Doina Ruști, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, București, Editura Polirom.

- UN 2017: Cristian UN, „*Inocenții*“ de Ioana Pârvulescu, cea mai îndrăgită carte a liceenilor din Iași, în „Observator cultural”, 14 octombrie, disponibil online: <https://www.observatorcultural.ro/stire/inocentii-de-ioana-parvulescu-cea-mai-indragita-carte-liceenilor-din-iasi/>, consultat pe 2 august 2025.
- Voncu 2024: Răzvan Voncu, *Un alt fel de postmodernism*, în „România literară”, nr.32, 2 august, disponibil online: <https://romania-literara.com/2024/08/un-alt-fel-de-postmodernism/>, consultat pe 2 august 2025.